

Γεωγραφίες

Αρ. 18 (2011)

Γεωγραφίες, Τεύχος 18, 2011

ΔΙΕΘΝΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

-

ΔΙΕΘΝΙΚΗ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΑ ΚΡΑΤΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Παρατηρούμε –ίσως περισσότερο από ποτέ– τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση μια ολοένα αυξανόμενη ποινικοποίηση της διεθνικής μετανάστευσης και των ίδιων των μεταναστών/ριων. Σε ένα ευρύ μέρος του τύπου, στην τηλεόραση, στις δηλώσεις πολιτικών και κυβερνητικών στελεχών, στη δράση και την απήχηση ακροδεξιών ομάδων, η κοινή συνισταμένη είναι η πεποίθηση ότι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα της Ελλάδας είναι οι «λαθρο»-μετανάστες. Ο κυρίαρχος αυτός λόγος αποκρυσταλλώνεται και στις εφαρμοζόμενες ή προτεινόμενες πολιτικές. Πολιτικές που –αλληλοδιαπλέκομενες– διαμορφώνουν ένα ευρύ δίκτυο ελέγχων, κράτησης, αποτροπής εισόδου και απελάσεων που απλώνεται πλέον σε όλον τον ελλαδικό χώρο. Το Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη ανακοίνωσε πριν από λίγους μήνες την κατασκευή 14 νέων κέντρων κράτησης: από τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου και τους νομούς Έβρου και Ροδόπης μέχρι τη Σπάρτη, την Πάτρα, την Ηγουμενίτσα και την Αθήνα. Ταυτόχρονα επανήλθε στη συζήτηση το χτίσιμο ενός τείχους 12,5 χιλιομέτρων στον Έβρο, στο κύριο σημείο εισόδου στην Ελλάδα μεταναστών/ριων χωρίς χαρτιά, ενώ το Υπουργείο έδωσε στη δημοσιότητα και τα σχέδια του τείχους. Ταυτόχρονα τόσο η Κυβέρνηση¹ όσο και ο Δήμος Αθηναίων² εξήγγειλαν πρόσφατα προτάσεις πολιτικών για την «εξυγίανση» του κέντρου της Αθήνας, προτάσεις που συμπεκνώνονται στην αυξημένη, αποδοτικότερη και εντονότερη αστυνόμευση. Οι σημερινές ΓΕΩ-ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΕΣ ζήτησαν από δύο ειδικούς στα θέματα αυτά, την Όλγα Λαφαζάνη και τον Bernd Kasparek, να περιγράψουν τα φαινόμενα αυτά, η πρώτη για την Ελλάδα και ο δεύτερος για το σύνολο της ΕΕ.

1. Προτάσεις του υπουργικού συμβουλίου που περιλαμβάνουν πρωτοβουλίες από τα υπουργεία Εσωτερικών, Υγείας, Παιδείας, Προστασίας του Πολίτη, Περιβάλλοντος και Υποδομών. Αναλυτικά το Σχέδιο Δράσης για το Κέντρο της Αθήνας: <http://s.enet.gr/resources/article-files/sxediodrashsgiatoken-trothsas8hnas—2.pdf>.

2. Ο Δήμος Αθηναίων εξήγγειλε «Μέτρα για την αντιμετώπιση των προβλημάτων στο κέντρο της Αθήνας». Έχει ενδιαφέρον ότι η πρώτη δέσμη μέτρων, περιλαμβάνει πέντε προτάσεις οι οποίες θα υλοποιηθούν από το Δήμο σε συνεργασία με την κυβέρνηση εκ των οποίων η πρώτη αφορά εντατικότερη αστυνόμευση ενώ οι υπόλοιπες τέσσερις αφορούν το θέμα της μετανάστευσης. Αναλυτικά οι προτάσεις του Δήμου Αθηναίων: <http://www.cityofathens.gr/node/13370>.

ΑΠΟ ΤΟ ΑΙΓΑΙΟ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΑ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΣΤΟΝ ΕΒΡΟ: ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟ, ΑΠΟΚΛΕΙΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ

Όλγα Λαφαζάνη¹

Στην Ελλάδα την περίοδο του Μνημονίου και της οικονομικής κρίσης οι μετανάστες/ριες μεταμορφώνονται τόσο από τον κυρίαρχο λόγο όσο και από τις προτεινόμενες πολιτικές σε αποδιοπομπαίους τράγους. Οι μετανάστες λοιπόν και

1. Υποψήφια διδάκτωρ, Τμήμα Γεωγραφίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο. olafazani@hua.gr

όχι η οικονομική και η (ελλιπής) κοινωνική πολιτική της Ελλάδας φαίνεται να ευθύνονται για την εγκληματικότητα και την ανασφάλεια, όχι μόνο στο κέντρο της Αθήνας αλλά και σε ολόκληρη τη χώρα. Όπως υποστηρίζει και ο Étienne Balibar οι μετανάστες πρέπει να μετατραπούν σε αντικείμενα και υποκείμενα του φόβου. Να βιώνουν το φόβο της απόρριψης και του διαρκούς ελέγχου ενώ ταυτόχρονα να εμπνέουν το φόβο στον γηγενή πληθυσμό. Επιχειρήσεις-σκούπα, καταστολή, απελάσεις, τείχη και εγκλεισμός των ξένων παρουσιάζονται ως ενδεδειγμένες λύσεις για τα δεινά όχι μόνο του κέντρου της Αθήνας αλλά και ολόκληρης της χώρας.

Στο συγκεκριμένο άρθρο θα επιχειρήσω μια βαθύτερη ανάγνωση αυτού του λόγου και των προτεινόμενων πολιτικών εντοπίζοντας κάποιες αλληλένδετες παραδοχές που έχουν να κάνουν τόσο με τον τρόπο συγκρότησης της έννοιας του «παράνομου» μετανάστη όσο και με τις πεποιθήσεις που διέπουν τις μεταναστευτικές πολιτικές. Τέλος, θα προσπαθήσω να αναδείξω και τις υποβόσκουσες προσλήψεις για το χώρο που αναδεικνύουν τέτοιου τύπου πολιτικές προτάσεις.

Παρανομοποίηση της μετανάστευσης

Μια σύντομη επισκόπηση της μεταναστευτικής πολιτικής της Ελλάδας έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στη συζήτηση για την έννοια του παράνομου μετανάστη. Ο πρώτος νόμος που αφορά τη μετανάστευση προς την Ελλάδα –και ταυτόχρονα η πρώτη φορά που εμφανίζεται ο όρος «παράνομος» μετανάστης, τόσο στον νομικό όσο και στον δημόσιο λόγο– είναι το 1991 (Ν. 1975/1991), ενώ η πρώτη νομιμοποίηση –αποτέλεσμα (και) του δυναμικού αντιρατσιστικού και μεταναστευτικού κινήματος– γίνεται το 1998 (με τα προεδρικά διατάγματα 358/1997 και 359/1997). Ακολουθούν δύο ακόμα μαζικές νομιμοποιήσεις το 2001 (Ν. 2910/2001) και το 2005 (Ν. 3386/2005). Η πολυσυζητημένη διαφορά λοιπόν μεταξύ «νόμιμων» και «παράνομων» μεταναστών είναι, στην ουσία, μια νομοθετική ρύθμιση. Τόσο η ιδιότητα του πολίτη όσο και η παρανομία σηματοδοτούν μια κοινωνική σχέση με το κράτος, είναι νομικά στάτους και άρα πολιτικά κατασκευασμένες ταυτότητες. Ο ανθρωπολόγος Ν. De Genova επισημαίνει πως, όταν αναγνωρίσουμε τον έντονα πολιτικό χαρακτήρα όλων των ερωτημάτων που αφορούν τη μετανάστευση χωρίς χαρτιά και ορίσουμε με ακρίβεια το πρόβλημα του κράτους ως τον ορίζοντα αναφοράς τέτοιων ερωτημάτων, γίνεται αμέσως ορατό ότι όλες οι μεταναστεύσεις χωρίς χαρτιά κατασκευάζονται ως ιστορικά συγκεκριμένα προϊόντα των διαδράσεων συγκεκριμένων μεταναστευτικών κινήσεων με τις διακριτές πολιτικές και νομοθετικές ιστορίες συγκεκριμένων κρατών.

Με άλλα λόγια δεν υπάρχει παράνομη μετανάστευση ή παράνομοι άνθρωποι ως τέτοιοι. Η παρανομία δεν είναι μια αναλυτική κατηγορία που περιγράφει ένα μοναδικό, παγκόσμιο, ουδέτερο και πάνω από την ιστορία και το χώρο αντικείμενο. Το αντίθετο. Η μεταναστευτική παρανομία παράγεται σε συγκεκριμένα κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά, χωρικά και πολιτισμικά πλαίσια και αποσκοπεί στην καθυστάθιση της μετανάστευσης. Υπό αυτή την έννοια, είναι οι ευρύτερες κοινωνικοπολιτικές συνθήκες καθώς και οι πολιτικές ελέγχου της μετανάστευσης που κατασκευάζουν τους μετανάστες ως «παράνομους» και ταυτόχρονα ως αντικείμενα του φόβου, ενώ η διεύρυνση του συνοριακού καθεστώτος και στο εσωτερικό των πόλεων κάνει αυτό το φόβο συστατικό της καθημερινής τους ζωής.

Προτεινόμενες πολιτικές αντιμετώπισης του «προβλήματος»

Οι πρόσφατα προτεινόμενες πολιτικές που συνοπτικά αναφέρθηκαν παραπάνω διαφορετικά αντιμετωπίζουν τους μετανάστες ως νόμιμους/παράνομους και ταυτόχρονα αντιμετωπίζουν τη μετανάστευση ως ένα πρόβλημα που πρέπει και μπορεί να λυθεί με τις κατάλληλες πολιτικές. Ο κοινωνιολόγος της μετανάστευσης S. Castles τονίζει πως πίσω από τέτοιου τύπου πολιτικές προτάσεις κρύβονται δύο πολύ διαδεδομένες πεποιθήσεις που διέπουν τις πολιτικές για τη μετανάστευση.

Η πρώτη είναι η οικονομίστικη αντίληψη που βασίζεται στα νεοκλασικά οικονομικά μοντέλα κόστους-οφέλους: οι άνθρωποι μετακινούνται εάν αυτό μεγιστοποιεί την προσωπική τους χρησιμότητα και δεν μετακινούνται ή, ακόμα, γυρίζουν πίσω στις χώρες τους εάν η καμπύλη κόστους-οφέλους αλλάξει. Η τελευταία δεκαετία στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα ενδεικτική αυτής της αντίληψης. Την πρώτη πενταετία του 2000, τη «χρυσή περίοδο» των Ολυμπιακών αγώνων με τους υψηλούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης, οι μετανάστες ήταν ευπρόσδεκτοι καθώς η ζήτηση για εργασία –ιδιαίτερα στους κλάδους των κατασκευών, της γεωργίας, του τουρισμού και της οικιακής εργασίας– ήταν αυξημένη. Αντίθετα, την περίοδο της οικονομικής κρίσης οι ίδιοι αυτοί μετανάστες μεταμορφώνονται σε απειλητικούς ξένους που πρέπει να εγκαταλείψουν τη χώρα ή να απομακρυνθούν για να κρατηθεί η πόλη όρθια, όπως δηλώνει και ο δήμαρχος Αθηναίων Γιώργος Καμίνης:

«οι παράνομοι μετανάστες θα πρέπει να εγκαταλείψουν τη χώρα και, αν δε γίνει αυτό, η έννομη τάξη θα πρέπει να τους απομακρύνει, καθώς η κατάσταση είναι δραματική και έχουμε ευθύνη όλοι να κρατήσουμε την πόλη όρθια».²

Η δεύτερη είναι η γραφειοκρατική αντίληψη ότι οι ρυθμίσεις που σχεδιάζονται για να κατηγοριοποιούν τους μετανάστες και διαφορετικά να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν την είσοδό τους και την παραμονή τους στη χώρα καταφέρνουν αποτελεσματικά να διαμορφώνουν τη συλλογική τους συμπεριφορά. Όπως χαρακτηριστικά δηλώνει ο Υπουργός Προστασίας του Πολίτη Χρήστος Παπουτσή, οι «παράνομοι» μετανάστες πρέπει να πάρουν καθαρά το μήνυμα:

«Στην Ελλάδα θα παραμείνουν μόνο εκείνοι οι μετανάστες που έχουν δικαίωμα διεθνούς προστασίας ή δικαίωμα ασύλου και εκείνοι που έχουν άδεια νόμιμης εργασίας και παραμονής στην χώρα μας. Κανείς άλλος. Όλοι οι υπόλοιποι θα πρέπει να πάρουν καθαρά το μήνυμα. Θα φύγουν από την Ελλάδα, είτε με εθελοντικό επαναπατρισμό είτε με υποχρεωτική απέλαση. Σε αυτή την κατεύθυνση είμαστε απολύτως αποφασισμένοι».³

Οι δύο αυτές πεποιθήσεις συναθροίζονται στο συμπέρασμα ότι οι μεταναστευτικές κινήσεις μπορούν να ρυθμίζονται απόλυτα, να ανοίγουν και να κλείνουν όπως μια βρύση, με την εφαρμογή των κατάλληλων πολιτικών. Αλλά η μετανάστευση δεν είναι μια γραμμική, κανονιστική κίνηση που μπορεί να ρυθμιστεί με μια ανάλυση κόστους-οφέλους σε ατομικό επίπεδο ή με την εφαρμογή συγκεκριμένων μέτρων, όπως φαίνεται να υποθέτουν τόσο οι ευρωπαϊκές όσο και οι ελληνικές μεταναστευτικές πολιτικές. Η μετανάστευση είναι μια σύνθετη κοινωνική διαδικασία με τις δικές της εσωτερικές δυναμικές. Εκκινεί στην παγκόσμια κλίμακα από τις παγκόσμιες χωροκοινωνικές ανισότητες, καθορίζεται από τις «πρώην» αποικιοκρατικές σχέσεις, συντηρείται από διεθνικά κοινωνικά και οι-

2. Ολόκληρη η δήλωση του Γ. Καμίνης: <http://www.skai.gr/news/greece/article/169848/gkaminiis-oi-paranomoimetanastes-na-egataleipsoun-ti-hora/>.

3. Αναλυτικά η συνέντευξη του Χ. Παπουτσή: <http://www.athina984.gr/node/150358>.

κογενειακά δίκτυα και τροφοδοτείται από την επιθυμία των ανθρώπων να δραπετεύσουν. Μια επιθυμία που συχνά είναι πολύ πιο έντονη, αποφασιστική και εφευρετική από ό,τι οι κρατικές πολιτικές μπορούν να προβλέψουν και να ελέγξουν.

Το παράδειγμα των πολιτικών που εφαρμόζουν οι ΗΠΑ στα σύνορα με το Μεξικό είναι ενδεικτικό. Σύμφωνα με πολλές πηγές, παρά την ολοένα και εντονότερη στρατιωτικοποίηση της χερσαίας συνοριακής ζώνης μεταξύ των δύο χωρών (τείχη, θερμικές κάμερες, εντατικές περιπολίες όχι μόνο από σώματα ασφαλείας αλλά και από πολίτες), οι μετανάστες/ριες χωρίς χαρτιά όχι μόνο συνεχίζουν να φτάνουν στις ΗΠΑ, αλλά ο αριθμός τους φαίνεται να κυμαίνεται τελείως άσχετα από τις πολιτικές ελέγχου.

«Η Ελλάδα δεν θα γίνει αποθήκη παράνομων μεταναστών της Ευρώπης»

Χρήστος Παπουτσή, Υπουργός Προστασίας του Πολίτη

Πίσω από τις προτεινόμενες αυτές πολιτικές φαίνεται να υποβόσκουν και πολύ συγκεκριμένες προσλήψεις του χώρου. Έτσι, ο χώρος προσλαμβάνεται ως ομοιόμορφος, κενός και ουδέτερος, ένας χώρος που μπορεί να διαχωριστεί, να οριοθετηθεί και να ιεραρχηθεί. Είναι σαν να αναγνωρίζονται μόνο οι υλικές διαστάσεις του χώρου αγνοώντας τις πολύπλοκες κοινωνικές, οικονομικές, πολιτικές και ιστορικές σχέσεις που τον διέπουν. Αλλά, τόσο οι τοπικές κοινωνίες, οι αντιρατσιστικές ομάδες και οι μη-κυβερνητικές οργανώσεις όσο και (κυρίως) οι ίδιοι οι μετανάστες και οι μετανάστριες που διασχίζουν τα σύνορα, μέσα από το λόγο, τη δράση και τις πρακτικές τους προβάλλουν και διεκδικούν διαφορετικά καθεστώτα συνόρων.

Η χωροθέτηση περισσότερων κέντρων κράτησης στην ελληνική επικράτεια, το χτίσιμο του τείχους στον Έβρο, η εντονότερη και ολοένα αυξανόμενη αστυνόμευση, από τα σύνορα ως τα κέντρα των μεγάλων πόλεων, είναι ακριβώς η πολιτική που καθιστά την Ελλάδα «αποθήκη παράνομων μεταναστών». Η μετανάστευση είναι ένα κοινωνικό φαινόμενο και μόνο με ολοκληρωμένες προτάσεις οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής μπορεί να αντιμετωπιστεί η ελλιπής κοινωνική ένταξη, η φτώχεια και η ανεργία που μαστίζει αυτή την περίοδο στην Ελλάδα τόσο τους μετανάστες/ριες όσο και τους γηγενείς. Η αστυνόμευση, τα τείχη και η καταστολή δεν μπορούν να σταματήσουν τη μετανάστευση όσο οι συνθήκες που τη γεννούν παγκοσμίως παραμένουν οι ίδιες. Ή, όπως λέει και η Jean-Marie, μια γυναίκα από τη Σομαλία:

«Η γάτα κυνηγάει το ποντίκι και το ποντίκι είναι πάντα γρηγορότερο. Έτσι είμαστε και εμείς, πάντα. Η μετανάστευση υπήρχε από πάντα, από την αρχή του κόσμου και γιατί να σταματήσει τώρα; Στην Αφρική τίποτα δεν αλλάζει. Όλα παραμένουν ίδια και εμείς θέλουμε να φύγουμε από εκεί».⁴

4. Απόσπασμα συνέντευξης δημοσιευμένο στο κείμενο «From Lesbos To An Unknown Land», όλο το κείμενο στο: <http://eirpcp.net/n/1254869514>.

THE EUROPEAN DETENTION LANDSCAPE

Bernd Kasperek¹

Incarceration and imprisonment have been ever-present in human history. The modern penal prison, whose birth and inner logic has been so aptly described by Michel Foucault, is a rather recent addition under this historical perspective. Foucault's main argument is that the emergence of the prison as the central institution of punishment was not due to a humanitarianisation of punishment. Rather, he argues, it was more productive as a technology of power. To this end, the prison is only one element of a network of institutions, such as the military, schools, factories and hospitals. This technology of power – Foucault refers to it as “discipline” – is historically connected with the rise of the European nation-states. Benedict Anderson describes the central role of these institutions in making the nation state imaginable and thus feasible.

The nation-state as a form of government is insofar successful as it is the dominant political form globally. Nevertheless, it is undergoing severe challenges in the last decades. Phenomena such as globalisation, issues such as climate change or nuclear proliferation, have underscored the notion that the nation-state may not be the appropriate political arena. However, there is yet another development which challenges the nation-state and its notion of a homogeneous and sedentary population: international migration and the increased global mobility of people. With the advent of cheap mass transportation and international means of telecommunication, the nation state is undergoing severe transformations.

These new mobile populations, migrants and refugees, who move between states and cross borders, similarly pose a challenge to the nation state as their mobility makes classical forms of government unfeasible. While there is a large and increasingly critical discussion on new discourses and technologies of governing migration, two of the most obvious institutions in the classical arsenal of the nation state immediately come to mind: the border and the detention centre.

The practice of detention

But is it even possible to speak of the detention centre *per se*, even likening it to a historical form such as the modern prison? The Global Detention Project, based in Geneva, describes itself as an “inter-disciplinary research endeavour that investigates the role detention plays in states’ responses to global migration, with a special focus on the policies and physical infrastructures of detention”. However, the project itself relies on a very generic and vague definition of detention, i.e. “[m]igration-related detention is the practice of detaining – typically on administrative (as opposed to criminal) grounds – asylum seekers and irregular immigrants until they can be deported, their identities established, or their claims adjudicated”.

As this quote demonstrates, there is not even a single purpose of detention, and it also lacks a legal canonization. At most one can categorize detention as a practice that aims to inhibit – one might want to say “freeze” – migrant mobility and grant the state access to the bodies of the migrants. To this end, detention ap-

1. Υποψήφιος διδάκτωρ,
Πανεπιστήμιο Μονάχου, bk@an-
tira.de.

pears as a precondition to government. Empirically, however, it is not always that easy to analyze the role and function of detention.

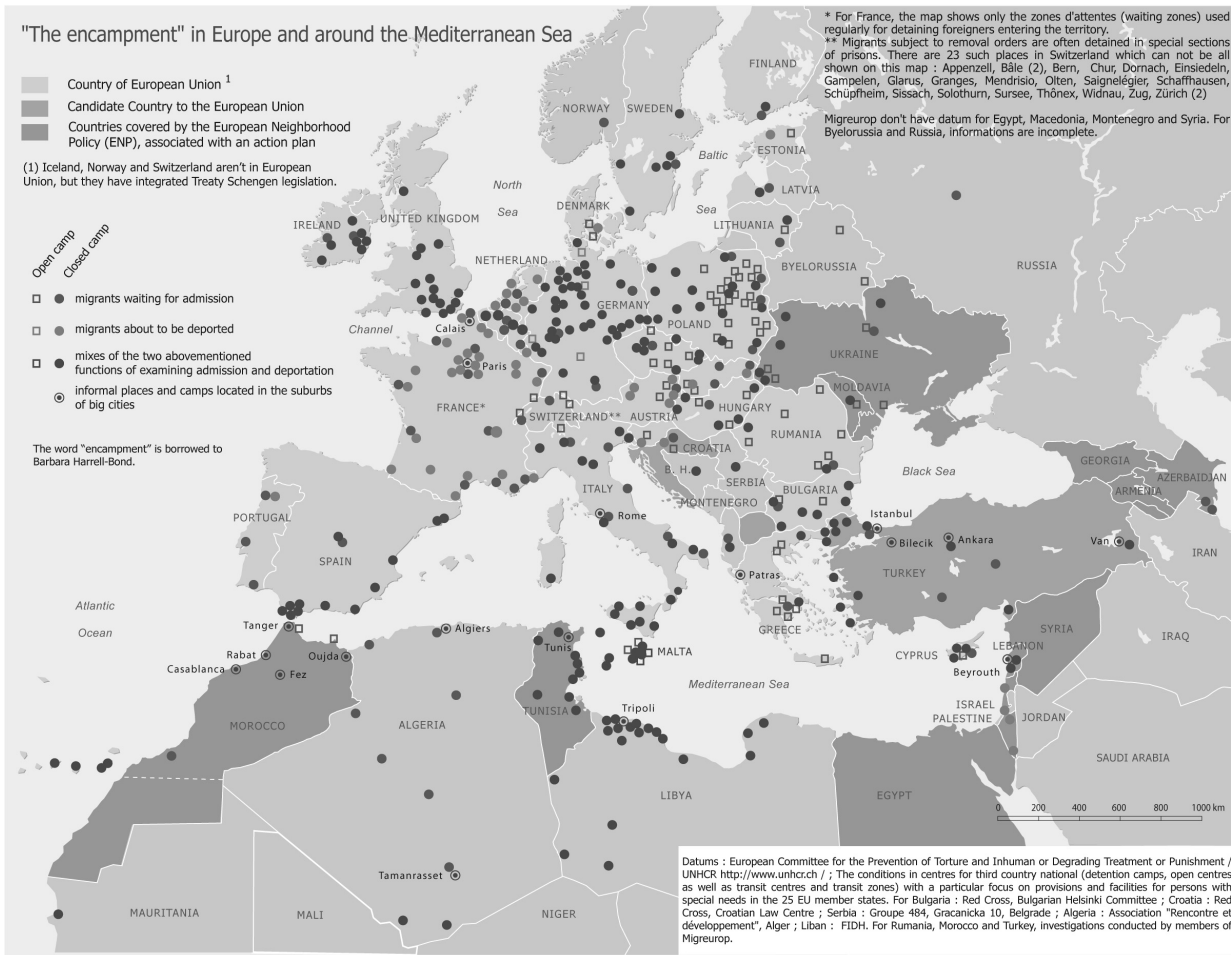
Marc Speer describes a particular detention centre in Western Ukraine, referred to as Pavshino. A former garrison of the Soviet army, put into a new use. In general, migrants caught on either side of the Ukrainian border with the Schengen area (i.e. Hungary, Slovakia and Poland) were imprisoned there for six months, after which the migrants would usually reattempt the clandestine crossing of the European Schengen border. Speer reports of humanitarian inadequate standards, of migrants that had to sleep outside in the Ukrainian winter, of a lack of food and even water, lack of access to an asylum system that existed only on paper anyways, and widespread corruption. On the other hand, Speer is sure to point out that apart from this outrageous practice of maltreatment, the Ukrainian state does not take any initiative aimed at deportations or any other more pro-active initiative aimed at stopping irregular migration *per se*. Isolated, Pavshino appears as a mere site of torture.

The ambiguity about what constitutes detention, and how it is in no way a homogeneous practice, also boils down to the very institutions, i.e. the detention centres. The GDP is currently grappling to define a methodology that allows to map such diverse materializations like a U.S. high-tech migrant detention centre akin to maximum-security prison and a temporal and ad-hoc detention site. Especially around the borders, where migration patterns and routes change at all times, detention centres often seem like an improvised site. Recently, there have even been proposals to establish “mobile detention centres”, containers that can be picked up and deployed following the changing routes of irregular migration.

Mapping the European Detention landscape

Migreurop is a network of migrant rights organizations based in France, that names as one of its four goals countering the “Europe of camps”. In 2009 Migreurop released a map of camps in Europe and around the Mediterranean Sea. This map is an astonishing document as it visualizes the wide-spread use of detention in and around Europe. While the map categorizes between open camps and closed detention centres, and also differentiates between admission and deportation camps, it is in fact a map of detention: the vast majority of points on the map are circles, signifying closed camps.

As Migreurop themselves state, “[t]he Europe of camps is the whole set of devices that forces the disruption of migration paths” (Migreurop website). The map itself does not reflect this knowledge about the network of institutions, discourses and practices. It certainly excludes data points such as police stations that are also used for (temporary) detention, thus obscuring the pervasiveness of detention in European societies. But despite all these limitations, the map does nevertheless state clearly how extensively the use of detention is as part of a European government of migration. There is a clear concentration of detention centres both inside and outside the Schengen border, but also deep inside European territory as well as in remote transit regions of migration towards Europe.

Detention and Border

Given this empirical data and the categorical ambiguity, how can we come to a better understanding of detention, and the use of detention in Europe? I suggest looking at detention and detention centres in relation to the second preminent technology of migration control in Europe: the border.

The inception of the Schengen Agreements and their incorporation into the EU treaties has led to an "invention" of a European external border that did not exist as an entity in itself before. One might argue that, from the outset, the Schengen border was imagined differently than the hitherto prevalent border of nation states as a two-dimensional line separating two states. National borders mark the geographical threshold from where on national sovereignty can be exercised. They are thus a derivative of national territory and form no different political terrain.

The European external border however exhibits different characteristics. I argue that for one, it was soon understood that this particular border is specialized, thus defining a territory on its own, with a particular mobile population and consequences for the art of government. But when I say territory on its own, it is important to keep in mind that it is not a well-separated territory with borders, edges of its own; it is rather a political space created by the movements of migration and the sovereign attempts of government.

This quasi deterritorial characteristic of the border, and its production through migration, can be better understood by studying yet another map: the Interactive Map on Migration (IMAP), a project of several key institutions involved in the international government of migration. The map aims to represent movements of migrations and displays them as lines and curves cutting through the usual representation of states and their borders.

If we combine the Migreurop map with the IMAP, it is no surprise that most detention centres occur along heavily traveled routes of irregular migration. To this end, we can understand detention centres, and their wide-spread existence in Europe, as a result of the transformation, spatialisation and deterritorialisation of the European external border, on the one hand, and as a new quality in governing migration, on the other hand.

Despite all rhetoric of the “fight against illegal migration” and metaphors such as “fortress Europe”, it is no secret that the borders of Europe are porous, permeable and are indeed crossed day by day undocumentedly. This is not an idealistic wish, the knowledge about the porosity of borders has long reached technocrats of migration control in the respective think tanks and i.e. the European Commission. As a consequence, however, we cannot identify borders as a device of exclusion; rather they manifest a policy of differential inclusion. The border creates a hierarchy of rights of those crossing them, turning them into refugees, or asylum seekers, or illegal and exploited laborers, or high-skilled and thus highly welcome migrants. The detention centre then is the site of first interface: it is where this process of differential inclusion of the movements of migration is produced.

Under this perspective, we can understand why the detention centre materializes as a high-tech site in one place and a make-shift temporal site in another context. As the border is reproduced along the routes of migration, detention centres, as institutional manifestations spring up, are abandoned, or solidified. Pavshino, which itself has been closed since, is merely one element of a larger network of institutions of differential inclusion and the government of migration.